

סיפורים מנתיבי הבריחה

עלון עמותת מורשת הבריחה

גיליון 4, פברואר 2019 נתיב הבריחה במעבר הקרימל באלפים

חברים שזום,

במהלך קייץ 1947 יצאו בחשאי כ-5,000 ניצולי שואה, גברים, נשים וטף וחצו את האלפים מאוסטריה לאיטליה. בעזרת תנועת הבריחה טיפסו רגלית דרך מעבר ההרים הסמוך לעיירה קרימל, בדרכם לעיירה האיטלקית קסרן. בסוף המסלול המתננו אדם משאיות שהעבירו אותם לאחנות מעבר ברחבי איטליה, בהם שהו עד לעלייתם על אוניות המעפילים שסלח המוסד לעלייה ב' כב' אהביאם לארץ ישראל.

מאז קייץ 2007 משוחזרת מדי שנה חציית האלפים באותו מסלול שבו העבירה הבריחה את המעפילים. בעיירה קרימל שבאוסטריה מתקיים טקס לכבוד המשתתפים בצעדה, ובקסרן שבאיטליה נערכת לכבודם קבוצת פנים. באירוע השנתי משתתפים צועדים מכאן העולם.

המערכת

גובהו של מעבר קרימל 2,670 מטר מעל פני הים והוא מכוסה שלג במשך כל השנה. בגלל עבירותו הנמוכה הייתה עליו שמירה דלילה, ולכן נבחר כנקודת המעבר. על הדרכים שהובילו אל תחילת המסלול הרגלי פיקחו חיילי הצבא האמריקני, שהעלימו עין מהמשאיות נושאות הפליטים. בראש המעבר, שיתפו פעולה וסייעו למבצע החיילים האיטלקים, תחת עינם הפקוחה של הבריטים ששלטו במעבר.

קרימל: נקודת מעבר הגבול בראש ההר, בעונת הקיץ

מסלול הברחת הגבול באלפים החל במחנה העקורים "גבעת עבודה" שהיה ממוקם בעיירה האוסטרית סאלפלדן. המחנה שימש בעבר את הצבא האוסטרי והגרמני, ועם סיום המלחמה הוסב למחנה מעבר לניצולים היהודים חסרי הבית. החיים במחנה נוהלו בידי השורדים עצמם, בסיוע שליחים מארץ-ישראל ובמימון של ארגון הג'וינט היהודי-אמריקני.

שער הכניסה למחנה

מראה כללי של המחנה

כמעט מידי לילה בין אפריל לאוקטובר 1947 יצאה בחשאי ממחנה "גבעת עבודה" בסאלפלדן קבוצה של כמה עשרות פליטים יהודים. הם עלו על משאיות אטומות של ארגון הבריחה ובסביבות השעה עשר בערב יצאו לדרך לעבר העיירה קרימל, הסמוכה למעבר ההרים. ממרגלות מפל קרימל החלו הפליטים בטיפוס רגלי בשלג לעבר מעבר ההרים, ללא ציוד מתאים, נושאים על גבם ילדים וזקנים.

את כל "הטיולים" דרך מעבר הקרימל הוביל מדריך אגדי בשם ויקטור קנופף, יליד עיירה בגבול פולין-צ'כיה. בזמן המלחמה נאסר קנופף כמו שאר יהודי העיירה על-ידי הנאצים, היה באושוויץ ובמחנות נוספים. עם השחרור הגיע למחנה גבעת עבודה ושם גילו את יכולותיו. פעמים אחדות בשבוע הוא הוביל ברגל שיירת ניצולים מאוסטריה לאיטליה, וחזר ברגל לאוסטריה להוביל את השיירה הבאה.

לאחר כשלוש שעות של טיפוס מפרך, בסמוך לזריחה, היו הצועדים מגיעים לחורשה - מרחק של כמה מאות מטרים מהאכסנייה של משפחת גייסלר (Geisler) האוסטרית. שם חנו במשך שעות היום. ליזל גייסלר, בעלת האכסנייה, הייתה מביאה אליהם מזון ומרק חם.

ליזל גייסלר עם קבוצת פליטים בעת חלוקת מזון

עם בוא החשיכה חידשו את מסעם במעלה ההר להשלמת החלק השני והמסוכן יותר של המסע: הטיפוס לפסגת המעבר וחציית הגבול אל עבר איטליה.

קבוצת פליטים בשעת מנוחה בסביבת האכסנייה

ד"ר ארנסט לשנר

בקיץ 2003 יצא ד"ר ארנסט לשנר, כלכלן אוסטרי, לטיול באלפים. באחד הלילות לן באכסנייה קטנה ומבודדת בסביבות העיירה קרימל, מרחק כמה שעות הליכה ממעבר ההרים. על קירות האכסנייה גילה לשנר תמונות ישנות של אנשים דלים עמוסי מטלטלים המתכוננים למסע. המדריך סיפר לו כי התמונות צולמו בשנות הארבעים והאנשים המופיעים בהן הם יהודים שהוברחו בלילות אל מעבר לגבול האיטלקי, בדרך לפלשתינה. משפחת גייסלר עדיין מתגוררת במקום, ובעל האכסנייה כיום הוא פרידל גייסלר, שסבתו ניהלה את המקום בשנות הארבעים.

לשנר החליט לפעול כדי להביא את הסיפור לידיעת כלל הציבור האוסטרי, ויזם את אירוע ה-Alpine Peace Crossing, שהחל לפעול בשנת 2007, ובמסגרתו משוחזר המסע הרגלי שעשו המעפילים באלפים.

בשנת 2013 קבעו האוסטרים לאורך מסלול הצעידה שבעה לוחות זיכרון, המספרים את סיפור חציית האלפים בנתיבי הבריחה, וכל מי שצועד לאורכו לומד על מורשתה.

**עמוד זיכרון במסלול הצעידה
ארנסט לשנר עומד שני מימין**

**"חורשת הבריחה",
שנטעה בתחילת המסלול בשנת 2017**

בכל שנה, בסוף השבוע האחרון של יוני או הראשון של יולי, מתקיימת "צעדת השלום באלפים" באותו מסלול שבו העבירה תנועת הבריתה את השורדים.

מסלול הצעדה

השנה תתקיים הצעדה ה-13, בתאריכים 28.6-30.6. ההליכה בשבת, אך מתקיימות פעילויות גם ביום שישי וביום ראשון.
ניתן לבחור במסלולים בדרגות קושי שונות, וקיימים פתרונות אפשריים הן לשומרי שבת והן למתקשים בהליכה.
ייתכן והאירוע ב-2019 יהיה האחרון שיתקיים באופן מאורגן, שכן ארנסט לשנר, היזם האוסטרי, אינו בקו הבריאות וייתכן שלא יהיה מי שיוביל את אירועי הקרוסינג בשנים הבאות מטעם האוסטרים.

פרטים נוספים באתר העמותה: www.habricha.org.il
בשאלות ניתן לפנות לגל טלית 03-687-3300 / galtal@gmail.com

למצטרפים מובטחת חוויה מדהימה!!!